

Saksdokument

Porteføljestyre for forskning og kunnskapsressurser

Til	Porteføljestyret for forskning og kunnskapsressurser
Dato	18. oktober 2024
Saksnummer	32/24
Sakstype	D-sak

Saksansvarlig	Vigdis Kvalheim
Saksbehandlere	Dag Kiberg

Langtidsplan for fellestjenester 2025 – 2027

Vedtak

Utkast til langtidsplanen er drøftet, og innspill til langtidsplanen tas med i det videre arbeidet.

Bakgrunn

Formålet med langtidsplanen er å bidra til realisering av strategier, mål og handlingsplaner. Planen har et treårsperspektiv som bidrar til forutsigbarhet og involvering. Langtidsplanen oppdateres årlig.

Langtidsplanen omfatter investeringstiltak og ekstraordinære endringer i den årlige brukerfinansierte kontingenten for produkter i forvaltning.

Langtidsplanen behandles tre ganger i Digitaliseringsstyret med anbefaling i desember. I perioden september til november behandles langtidsplanen av porteføljestyrene

Med bakgrunn i styringssignaler fra Digitaliseringsstyret (sak 21/24), produktstrategier og andre premisser er det utarbeidet underlag for drøfting med porteføljestyret.

Drøfting

Drøfting av langtidsplanen innebærer at porteføljestyret deler sine perspektiv på utfordringer, muligheter og andre perspektiv som tilfører verdi. Innspillene vil tas med i det videre arbeidet.

Digitaliseringsstyret har gitt følgende styringssignaler:

- Ferdigstille eksisterende tiltak før oppstart av nye tiltak
- Moderniseringen av Felles studentsystem, Nytt opptakssystem og anskaffelsene av LMS, Plagiatkontroll og Digital eksamen har høyest prioritet for UH 21
- Planen bør synliggjøre hvordan kostnadsutviklingen holdes nede
- Planen bør synliggjøre gevinst- og nytteeffekter

Basert på erfaringer er følgende forbedringsområder identifisert:

- Bedre forankring av utviklingsmål og investeringstiltak gjennom arbeid med produktstrategier

- Bedre oversikt over utviklingsporteføljen med veikart (soldiagram)
- Bedre risikohåndtering og styring av mottakskapasitet
- Mer relevante drøftinger tilpasset saksunderlag til UH 21

Hvis porteføljestyret ønsker andre forbedringer, oppfordres det til å dele disse i forkant av møtet.

Utviklingsporteføljen for forskning og kunnskapsressurser

Forskningsinformasjon

NVA er som kjent vesentlig forsinket, men er nå klar for lansering og går over i regulær drift og kontinuerlig utvikling. Ny funksjonalitet vurderes utviklet og iverksatt i samråd med sektoren og i tråd med etterspørsel fra brukerne.

Samordnet deling og tilgjengeliggjøring av relevante data på tvers av POene
Forskningsinformasjon og *Åpen forskning* forventes å bedre kvalitet og tilgjengelighet av data om forskning.

Dataforvaltning

MODANSA som er en videreutvikling av dagens forskingsdataplattform som startet opp i april i år. Prosjektet som går over fem år er dels finansiert av bevilgningsmidler, bidragsfinansiering og bruk av Sikts risikokapital. I 2024 starter arbeidet med å bygge en løsning for langtidslagring (kald lagring) for sensitive data i samarbeid med Sigma2, hvor Sigma2 vil bygge løsningen og Sikt vil være testbruker. Sikt vil investere om lag 8 månedersverk for tilpasninger til vår dataplattform. Arbeidet vil foregå i 2024 og 2025 og inngå som en del av MODANSA.

Microdata

For Microdata er målet å øke utnyttelsen av registerdata i kunnskapsutviklingen gjennom å få lagre, klargjøre og tilgjengeliggjøre data fra Statistisk sentralbyrå (SSB), helseregistre og registre i kunnskapssektoren på en felles dataplattform. Det legges opp til at datamengden ytterligere økes, mer og bedre funksjonalitet utvikles og mulighet for bredere bruk. Dette vil gjennomføres med økt samarbeid med registermiljøene i kunnskapssektoren og helsesektoren, og samarbeid med Helsedata-service (HDS) og SSB.

Personvern

Det legges opp til at vi i løpet av 2024 vi ha Digital DPIA (Data Protection Impact Assessment) i produksjon og at vi kan høste erfaringer og videreutvikle løsningen i 2025. Videre er målet å få økt maskinell vurdering av meldinger om behandling av personopplysninger. Her har vi som mål at andelen øker til 50% i 2026 og 60% i 2027. Det vil også bli undersøkt i hvilken grad bruk av KI kan bidra til økt effektivisering. Det pågår arbeid for å ferdigstille arbeidet med revisjon av avtaler om personverntjenester med UHR og det foreligger her et utkast og plan for videre framdrift og ferdigstillelse. Tilsvarende prosess vil gjennomføres for avtalene med FFA. Planen er å avvente ferdigstillelse av UHR-avtale, før man setter i gang prosessen med FFA. Samtidig arbeides det for å sikre stabile og gode inntekter gjennom en revisjon av finansierings-modeller og inngåelse av nye tjenesteavtaler.

Åpen forskning

Utvikle OA-barometeret for monitorering av åpen forskning med statistikk og analyser. Videreutvikle med kunnskapsgrunnlag for utvikling av åpen publisering og økonomiske analyser om vitenskapelig kommunikasjon. Videreutvikle og samkjøre rapporter og data om kostnader og gevinster ved vitenskapelig kommunikasjon i en helhetlig tjeneste.

Kunnskapsressurser og bibliotekstjenester

Dagens kontrakter på biblioteksystemet Alma og søkesystemet Primo (Oria) er tidsbegrensede og går ut ved utgangen av 2025. Det er derfor igangsatt en anskaffelsesprosess for å gå ut på anbud på biblioteksystem og søkesystem. Anbudet ble gjennomført i juli og august i år. Evaluering og forhandlinger skjer høsten 2024, med sikte på å inngå avtale i løpet av første kvartal 2025. Omfang og fremdrift for aktivitetene i 2025 vil være avhengig av hvilken leverandør som blir valgt.

Finansiering

2024 er siste år med investeringer i Cris/NVA som går over i drift og kontinuerlige forbedringer.

For MODANSA og NIB ble det levert satsingsforslag til KD. Disse er ikke tilgodesett i forslag til statsbudsjett for 2025.

For 2024 er det satt av MNOK 5,5 av risikokapitalen til MODANSA. Dersom utviklingstakten skal opprettholdes vil være behov for tilsvarende beløp 2025.

Det var søkt midler over Forskningsrådets infrastrukturutlysning til videre utvikling av Microdata. Her fikk vi ikke tildeling.

Sikt har også vært inkludert i en rekke andre institusjoners søknader som mulig ville betydd vesentlig økte inntekter de kommende årene. Kun én av disse søknaden ble tildelt midler, KODEM, som er en infrastruktur for digitale nasjonale panelundersøkelser som skal omfatte medborgere, valgte representanter, offentlige tjenestepersoner, og journalister. Paneldataene skal anvendes for forskning omkring demokrati og styring ('governance'). Sikts rolle i prosjektet er i WP8, Data storage, protection and distribution, som vi leder. Det innebærer at Sikt skal tilgjengeliggjøre KODEM-data etter FAIR-prinsippene i Surveybanken, og videreutvikle funksjonalitet i Surveybanken til å støtte data fra KODEM for optimal tilgjengelighet for studenter, forskere og andre. For hvert panel og bølge vil to datasett bli laget, et ikke-anonymt lagret i SAFE (Trusted Research Environments), og et åpent tilgjengelig gjennom Surveybanken. Sikts andel er MNOK 3, med virkning for Sikt fra 2026.

Muligheter og risiko

Sikt har hatt en kortvarig finansiering av Skolevalget i 2023 og mellomåret 2024 fra Udir. Det arbeides nå med en avtale som sikrer finansiering over flere år. Dette vil bidra til å sikre drift, videreutvikling og gjennomføring av Skolevalget 2025 og påfølgende valg. Vi forventer at avtalen snart er klar for signering. Finansiering til Skolevalg ligger inne i forslag til statsbudsjett for 2025.

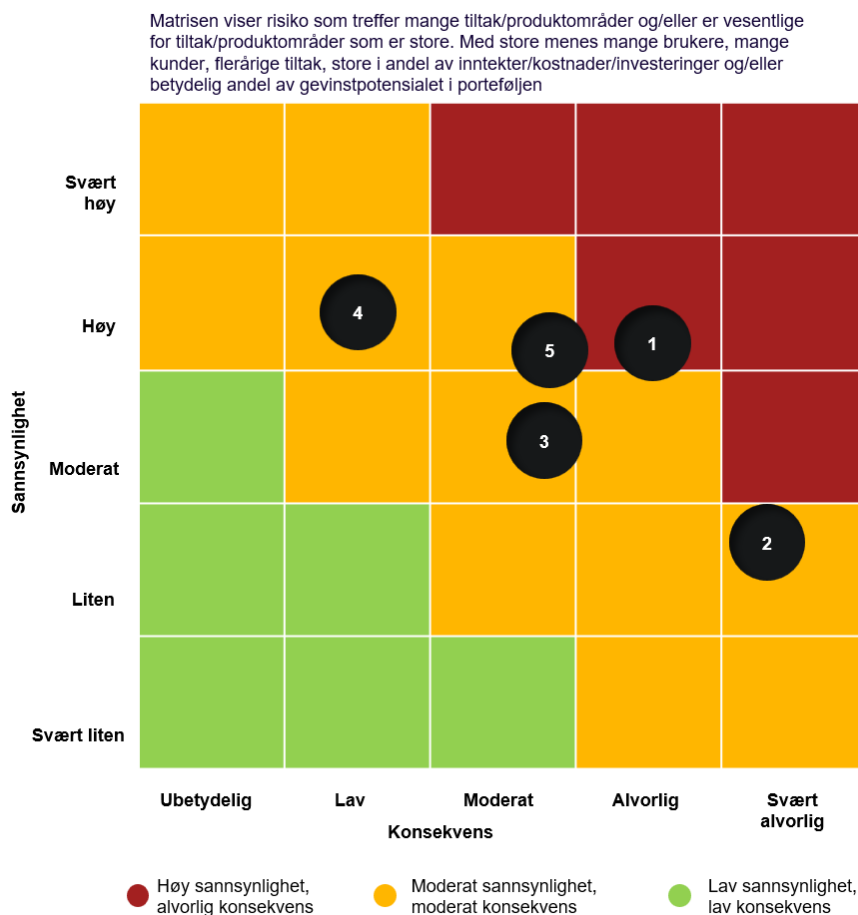
Sikt arbeider for tiden med å få på plass reviderte finansieringsmodeller for personverntjenester. Det tas sikte på at disse vil kunne iverksettes fra 2026. Målet er å legge til rette for bærekraftige finansieringsmodeller og som gir insentiver for økt bruk av tjenestene.

Med henvisning til KDs oppfølging i etterkant av Riksrevisjonens rapport *Informasjonssikkerhet i forskning innenfor kunnskapssektoren* (RR 17.01.2024), har Sikt og

HK-Dir fremmet forslag til KD om finansiering til tiltak for å styrke informasjonssikkerhet og personvern. Forslaget er ikke tatt med i forslag til statsbudsjett for 2025. Det vurderes om Sikt skal fremme det som satsingsforslag.

Risikomatrisen m/forklaring nedenfor er ment som et utgangspunkt for diskusjon.

#	Risiko/usikkerheter	Beskrivelse/konsekvens	Tiltak
1	Strammere rammer i sektoren, og flere pågående tiltak	Strammere rammer påvirker kapasiteten og betalingsevne	a. Prioritere eksisterende tiltak b. Holde kostnadene nede c. Gode prosesser og endringer av produkter og tjenester
2	Sikkerhetshendelse gjør kritiske fellestjenester fra Sikt utilgjengelige	Cybersikkerhetsangrep, phishing, hacking, sabotasje på fysisk infrastruktur.	a. Kontinuitetsplan for NVA og andre løsninger b. Sikkerhet innebygd i alle produktstrategier/produkter c. Systematisk kompetanseutvikling og bevisstgjøring overalt i Sikt.
3	Innføring av nye produkter kan avdekke uforutsette feil i løsninger eller ta lenger tid enn forventet (Cris/NVA)	- Kan påvirke gevinst- og nytterealisering fra produktene - Kan gi negativ brukeropplevelse og kreve mer ressurser til endringsledelse. Går ut over annet arbeid i sektoren.	a. Cris/NVA: Satt i produksjon for noen virksomheter, forlenget testfase for å redusere risiko
4	Usikkerhet om finansiering	- Modansa, NIB og Microdata - Manglende finansiering kan påvirke realisering av mål og strategier	a. Arbeide systematisk med finansiering med ulike samarbeidspartnere og finansieringsordninger b. God forankring med sektoren f.eks. gjennom produktstrategiarbeidet
5	Lav eller manglende kjennskap til og utnyttelse av enkelte produkter.	Mindre hensiktsmessig ressursbruk i offentlig sektor, og svakere posisjon for Sikt	a. Omdømmebygging b. God kommunikasjon om hva som kommer når av ny funksjonalitet /nye produkter c. Tydelige styringsprinsipper for organisering av fellestjenester

Videre prosess for langtidsplanen

Tilbakemeldingene porteføljestyrene vil tas med som en del av drøftingen til Digitaliseringsstyret.

Tiltakene i langtidsplanen følges opp gjennom Samstyringsmodellen, hvor årsmål fastsettes i begynnelsen av året og status rapporteres hvert tertial.

For endringer i kontingent vil det utarbeides kostnadsvarsler både for 2025 (detaljert) og 2026 (overordnet/strategisk), som sendes til institusjonene henholdsvis høsten 2024 og 1. kvartal 2025. Kostnadsvarsel for felles investeringsmidler sendes separat.

Vedlegg 1: Utviklingsporteføljen for fellestjenester fra Sikt

Vedlegg 2: Tiltak for å holde kostnadsnivået nede

Vedlegg 1; Utviklingsporteføljen for fellestjenester fra Sikt 2025 – 2027

Investeringstiltak # (beløp i millioner kroner)	Produktportefølje	Prognose T1 2024	Estimat 2025	Estimat 2026	Estimat 2027
Felles investeringsmidler DS					
1 Modernisering av Felles Studentsystem (FS)	Utdanning og administrasjon	40,0	40,0	13,0	0,0
2 Nye tiltak fra 2026 - prosess for beslutning ila 2024/25	Tildeling til portefølje (-r) gjenstår			27,0	40,0
Sum felles investeringsmidler		40,0	40,0	40,0	40,0
Bevilgning Statsbudsjett					
3 Neste generasjon forskningsnett	Data og infrastruktur	140,0	140,0	0,0	0,0
4 Nytt opptakssystem	Utdanning og administrasjon	75,9	71,3	16,7	16,7
5 Utdanningsregister	Utdanning og administrasjon	11,6	0,0	0,0	0,0
Sum innvilget bevilgning		227,5	211,3	16,7	16,7
Investeringer med kontingent (brukerbetaling)					
6 FEIDE: Datadeling for innovasjon og forskning	Data og infrastruktur	24,4	25,0	25,0	25,0
7 Tjenestekatalog	Data og infrastruktur	8,6	10,0	10,0	10,0
8 Anskaffelse og integrasjoner/migrasjon: LMS, Digital eksamen, Plagiatkontroll	Utdanning og administrasjon	6,8	1,3		
9 Anskaffelse biblioteksystem	Forskning og kunnskapsressurser	1,5	1,5	1,5	0,0
10 IAM	Data og infrastruktur	6,6	11,0	8,2	0,0
Sum investeringer med kontingent		47,9	48,8	44,7	35,0
Totalt investeringsbehov 2025 - 2027		315,4	300,1	101,4	91,7

Vedlegg 2: Tiltak for å holde kostnadsnivået nede

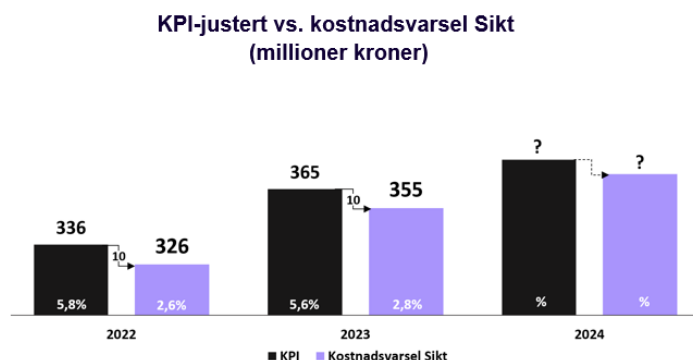
Et av styringssignalene fra Digitaliseringsstyret er synliggjøring av at kostnadene holdes nede.

Sikt jobber med kostnadsreduksjoner både ved å levere produkter og tjenester som muliggjør kostnadsreduksjoner hos institusjonene, og ved å automatisere, redusere kompleksitet og andre virkemidler for å holde kostnadsutviklingene nede i egen virksomhet. Det gjøres også prioriteringer for å unngå økte kostnader i langtidsperioden, og mersalg som øker bruken av produktene får å oppnå skalafordeler ved at flere tar del i spleiselaget.

Etter sammenslåingen til Sikt er det gjort en rekke grep for å effektivisere og redusere kostnadene i Sikt og for sektoren:

- Effektivisering av administrative funksjoner ved blant annet en sammenslåing av tre avdelinger
- Det hentes ut synergieffekter gjennom intern standardisering av plattformer
- Det hentes ut synergieffekter gjennom deling av spesialistkompetanse på anskaffelser, produktdesign og metode
- Det effektiviseres gjennom sammenslåing til felles servicesenter og beredskaps-/overvåkningstjenester
- Det effektiviseres gjennom felles satsing på kunstig intelligens i de administrative prosessene og i produktutviklingen

Sikt har derfor hatt en prisøkning som ligger lavere enn den underliggende pris- og kostnadsutviklingen i 2024. For forhåndsvarslede produkter, har Sikt en ambisjon om lavere prisøkning enn økningen i KPI også for 2025. Hva det endelige beløpene blir, vil avklares etter drøfting i porteføljestyrene og når statsbudsjettet med KPI for 2025 er offentlig. Tabellen under viser kostnadsvarslede priser fra Sikt vs. tilsvarende priser KPI-justert.

Sikt vurderer større grad av valgfrihet i produktporteføljen, samt sammenslåing og avvikling av produkter. Det pågår drøfting av obligatoriske og valgfrie tjenester, som vil tydeliggjøre prinsippene for valgfrihet og andre premisser for fellestjenestene. Når det gjelder sammenslåing og avvikling, vil antallet produkter for LMS reduseres fra 2 til 1 som følge av anskaffelsene. Videre vil det nye vitenarkivet (NVA) redusere antall lokale vitenarkiv.

Av andre kostnadsreduserende aktiviteter har den nye rammeavtalen for Zoom bidratt til lavere priser for en rekke institusjoner.

Det jobbes også med langsiktig med kostnadsreduksjoner. Mulighetsrom for endret finansieringsmodell til omfordeling over statsbudsjettet i stedet for fakturering kan gi positive momseffekter som utgjør en reduksjon på 11-13% på en del tjenester.